

Forsvarets seniorforbund

Arbeids- og Sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 Oslo

Oslo, 29. november 2019

Krav til statsbudsjettet for 2021 – Forsvarets seniorforbund

1. Generelt

Forsvarets seniorforbund (FSF) arbeider for at alderspensjonistene skal være omfattet av forutsigbare pensjonsordninger som sikrer pensjonistenes økonomiske og sosiale kår. FSF vil presisere at de fremsendte krav ikke er spesielt innrettet mot noen bestemt yrkes-/pensjonistgruppe og må derfor betraktes som universelle krav for gruppen eldre/alderspensjonister.

FSF har som mål å bevare verdien i våre pensjoner, at helse- og omsorgstilbudet for eldregenerasjonen gir verdighet livet ut og at de kulturelle, sosiale og velferdsmessige aktiviteter i den enkelte kommune engasjerer og bidrar til at vi alle har en meningsfylt livsfase. FSF har i sine krav til Statsbudsjettet for 2021 rettet sitt fokus mot økonomi, helse og omsorg, arbeidslinjen/diskriminering og demokratisk underskudd.

2. Økonomi

Pensjonistenes økonomiske situasjon påvirkes av de gjeldende pensjonsordninger og andre økonomiske forhold som fastsettes i de årlige statsbudsjetter. Nåværende pensjonsordning ble utformet da man år etter år hadde hatt en god årlig vekst i kjøpekraften og dette så ut til å bli en varig trend. De reguleringsmessige forhold som levealdersjustering og avkortning av pensjonenes lønnsvekst i forhold til de yrkesaktives lønnsvekst, fører til at pensjonistene får sin kjøpekraft svekket i forhold til de yrkesaktive. FSF sitt syn er at pensjonistene skal få tilsvarende andel av kjøpekraftsutviklingen som de yrkesaktive. FSF er derfor uenig i underreguleringen av våre pensjoner. De siste års negative kjøpekraftsutvikling er bekymringsfull. Det er urimelig at pensjonistene skal ha dårligere lønnsutvikling enn lønsmottakerne.

FSF's langsiktige mål skal fortsatt være at vi følger de yrkesaktives lønnsvekst slik det var før pensjonsreformen ble innført. Dette gir forutsigbarhet og likhet uavhengig av positiv eller negativ lønnsvekst. Dagens operasjonalisering om et fratrekk på 0,75 prosent har gitt unødvendig store svingninger og bidratt til å svekke oppslutningen om reguleringsordningen.

FSF fremsetter følgende krav:

FSF krever at underregulering av alderspensjoner fjernes. Subsidiært at den gjennomføres med gjennomsnittet av lønns- og prisvekst.

3. Helse og omsorg

FSF sitt overordnede mål innen helse og omsorg er at eldre skal sikres en god og verdig alderdom tilpasset den enkeltes behov for omsorg og støtte. I statsbudsjettet for 2020 stilte FSF som krav at oral helse/tannhelse burde være en del av det offentlige helsetilbudet på lik linje med legesystemet for øvrig. Sunt kosthold og god tannhelse henger sammen og er viktig for mental og fysisk helse. Dette kravet er ikke innfridd og vi viderefører dette kravet for 2021. Det kan være særdeles dyrt å ivareta egne tenner når man blir eldre. Det er billigere å forebygge enn å reparere.

FSF ser det som positivt at det legges opp til at eldre kan bo hjemme så lenge det er mulig. Det er imidlertid forventet en økning i antall eldre i de kommende årene. Antall personer som mottar kommunale helse- og omsorgstjenester vil trolig også øke. I statsbudsjettet for 2020 er det foreslått å bevilge penger til 2000 nye heldøgns omsorgsplasser. Dette er positivt.

FSF mottar fortsatt tilbakemeldinger fra medlemmer og gjennom media at uverdige institusjonsopphold har blitt avdekket og at sykehjemsplasser har blitt lagt ned. Behovet for hjemmebasert omsorg og bistand vil øke. Tilgangen på kommunale omsorgsboliger er lavere enn behovet. I tillegg viser det seg at hjemmesykepleien i flere kommuner har for dårlig kapasitet. Mange arbeidstakere innenfor helsesektoren har heller ikke den nødvendige kompetansen det er stilt krav om. FSF er bekymret over denne situasjonen.

Som følge av flere eldre vil vi også få en økning av flere demente. Tidlig hjelp og avlastning er til stor hjelp for de pårørende. Det er vesentlig at det fortsatt fokuseres på å tilrettelegge for institusjoner med kompetent personale i kommunene.

Digitalisering og utnyttelse av allerede teknologi som finnes på markedet er et område som trolig ikke er utnyttet i stor nok grad når det gjelder demenspasienter i forhold til ivaretagelse/gi økt livskvalitet og bevegelsesfrihet. Ny teknologi gjør det mulig for kommunene å tilby pasienter løsninger som både ivaretar personvernet og følger med på bevegelsene deres.

Brystkreft er den kreftformen som rammer flest kvinner. I 2018 fikk 3568 kvinner i Norge brystkreft. Mammografiprogrammet har som mål å redusere dødeligheten av brystkreft blant kvinnene som inviteres. Kvinner mellom 50 og 69 år blir invitert til å delta i programmet. Dødeligheten av brystkreft blant de inviterte har blitt redusert med 20 til 30 % som følge av programmet. FSF mener at mammografitilbudet også må gjelde kvinner etter fylte 70 år. Det er aldersdiskriminerende at tilbudet avsluttes ved fylte 69 år.

Nasjonalt eldreombud. FSF ser positivt til at det blir etablert en sentral enhet for våre pensjonister. Dette må bli en posisjon/stilling som får makt og myndighet til å utføre oppgaver og samtidig kan gi pålegg der det er nødvendig. Ombudet må ikke bli et byråkratisk element som ikke kan vise til handling.

FSF fremsetter følgende krav:

- **FSF krever at det etableres et eget egenandelssystem for oral helse/tannhelse for eldre over 67 år**
- **FSF krever at det avsettes vesentlig økte bevilgninger til bygging av omsorgsboliger og en kompetanseheving av helsepersonalet slik at det kan tas et løft i hjemmetjenestene i den enkelte kommune**
- **FSF krever at det bevilges penger til bygging av egne sykehjem/avdelinger for demente**
- **FSF krever at Regjeringen fokusere på og legger til rette for at kommunene får øremerkede midler til digitalisering når det gjelder ivaretagelse og oppfølging av personer med demens**
- **Mammografiprogrammet må også gjelde etter fylte 70 år.**

4. Arbeidslinjen/Diskriminering

Samfunnet har gjennom de siste 50 årene gjennomgått en rivende utvikling på alle områder. Stor satsing innen høyere utdanning, teknologiske gjennombrudd, større automatisering og en høy grad av innføring av datateknologi, har endret hverdagen til det bedre for de fleste. FSF støtter arbeidslinjen ved at arbeidstakere over 62 år motiveres for fortsatt arbeidsinnsats. Vi ser en tendens til at arbeidstakere står lengre i jobb og det er oppmuntrende, men det må fortsatt stimuleres til at arbeidstakere står i arbeid lengre enn laveste pensjonsalder, både for å utnytte denne verdifulle kompetansen og for å øke egen pensjon.

For å motivere til at arbeidstakere skal stå lengre i arbeid må det være lik rett til sykepenger for alle yrkesaktive over 67 år. En redusert arbeidsgiveravgift for arbeidstakere over 62 år vil stimulere arbeidsgiverne til å holde på eldre arbeidstakere.

FSF fremsetter følgende krav:

- **FSF krever lik rett til sykepenger for alle yrkesaktive over 67 år**
- **FSF krever redusert arbeidsgiveravgift for arbeidstakere over 62 år.**

5. Demokratisk underskudd

I Norge er det nå ca 950.000 pensjonister. Dette er som gruppe en meget stor del av befolkningen. Dessverre har eldre lav representasjon i styrende organer fordi de ofte taper i nominasjonsprosessene mot yngre kandidater, eller er lite interessert i å delta i organisasjonsvirksomhet. Dette er uheldig og derfor er det viktig at regjeringen styrker de arenaene hvor de eldre skal ha innflytelse. Det må også fremheves at modellen med pensjonistorganisasjonenes deltakelse i drøftinger er en styrke for demokratiet.

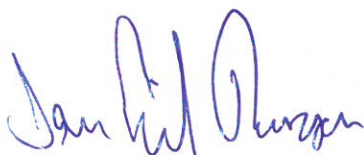
FSF vil hevde at pensjonistenes rett til å bli hørt ikke skal ligge noe tilbake for de yrkesaktives behov for å ivareta sine interesser. Pensjon er i detalj et lovfestet anliggende og styres av staten gjennom lovgivning. Slik bør det være for å ivareta nødvendig sikkerhet og forutsigbarhet. Dette innebærer imidlertid ikke at de eldres interesser er uttømt. Tvert imot skal de eldre ha en hørbar stemme i de demokratiske prosesser. Dagens ordninger ivaretar dette i begrenset grad. Det bør derfor etableres en formell arena hvor pensjonistene møter regjeringens representanter for å ta opp forhold som opptar de eldre.

FSF har mottatt tilbakemelding fra flere medlemmer at i enkelte kommuner fungerer ikke de kommunale- og fylkeskommunale eldreråd etter hensikten. Dette er sterkt beklagelig. Eldrerådene må ha en tydeliggjort rolle og innflytelse.

FSF fremsetter følgende krav:

- **FSF krever at det etableres et seniorforum hvor pensjonistenes organisasjoner innkalles minimum fire ganger per år for å møte aktuelle departementer. På et av møtene bør Statsministeren stille.**
- **FSF krever at de kommunale- og fylkeskommunale (nye regioner) eldreråd må prioriteres og det må avsettes midler for mer opplæring av disse.**

Med vennlig hilsen
Forsvarets seniorforbund

Jan Erik Thoresen
Styreleder